

lujemo. Ker se pa prehitro suši, uspevajo v njej rastline slabo, zlasti ob suši. V takšni zemlji tudi dež ne zaleže dosti, ker pronica voda prehitro v spodnje plasti.

Poleg gline in peska je v zemlji tudi apno. Apno razkraja druge sestavine in rahlja zemljo. Poleg tega pa je tudi važna rastlinska hrana. Če je apno v zemlji, se prepričamo na ta način, da polijemo suho zemljo z razredčeno solno kislino. Ako zemlja pri tem zašumi, je to dokaz, da vsebuje apno. Solna kislina izpodriva namreč ogljikovo kislino, ki se nahaja v zemlji spojena z apnom. V zemlji, kjer ni dovolj apna, rastline zelo slabo ali pa sploh ne uspevajo. Zato moramo zemljo večkrat potresti z apnom.

Apnena zemlja ima poleg gline in peska več apna kot druge. V apneni zemlji dobro uspevajo zlasti stročnice (grah, fižol, bob). Apnena zemlja se sicer hitro segreje in tudi vodo hlastno vsrkava, a se kmalu zopet izsuši. Zato trpe v apneni zemlji rastline v suši zaradi pomanjkanja vlage. Za obdelovanje je srednje težka. Gnoj se v njej hitro razkraja.

Lapornata zemlja nastaja iz laporja, ki je zmes gline in apna ter tudi peska. Lapornata zemlja je zelo rodovitna. V njej uspeva zlasti vinska trta in koščičasto sadno drevje (breskve, marelice, češnje).

Humusna zemlja ali črnica vsebuje humus, ki nastaja iz segnitih rastlin in raznih živalskih ostankov. Hu-

musna zemlja je navadno bogata redilnih ali hranilnih rastlinskih snovi. V gozdu je nastala iz segnitega listja, na vrtu zaradi obilega gnojenja. Prav zato je humusna prst zelo rodovitna in kaj pripravna zlasti za zelenjavo. Res da je tudi barjanska zemlja črna, vendar ni tako rodovitna kot vrtna ali gozdna in to zaradi tega, ker vsebuje mnogokrat še razne kisline. Kisla zemlja pa je neugodna za rastlinsko rast. Navadno je tudi premokra in prerahla. Tudi je v njej prav malo redilnih snovi, zlasti kalija, dušika in apna. Barjansko črnico pa lahko izboljšamo z osušenjem in gnojenjem.

Dobra zemlja mora vsebovati vsaj 5% humusa. Glinasta zemlja, ki ima manj ko 5% humusa, je težka in zvezna; peščena in lahka zemlja z manj ko 5% humusa pa je presuha. V črnici, ki ima 10—20% humusa, pa zelo dobro uspeva vsakovrstna zelenjad.

Rodovitnost zemlje pa ne zavisi samo od njenih sestavin, ampak tudi od lege in podnebja. Južna lega je boljša od severne in v milem podnebju obrodi zemlja bogateje kot v ostrem in mrzlem. Humusna apnena in ilovnata zemlja je v vseh legah še najbolj rodovitna, zlasti če je tudi podnebje primerno toplo in zadosti vlažno. Glinasta zemlja zahteva bolj suho podnebje in proti jugu obrnjeno stran, peščena zemlja pa zmerno toplo in vlažno podnebje ter severno lego.

Iz „Vrtčeve“ skrinjice

Dragi čitatelji »Vrtca«!

Gotovo ste že kdaj slišali o slepih otrocih in o zavodu za slepe deco v Kočevju. Morebiti pa ste nas celo kdaj slišali v radiu, ali pa ste nas videli lansko leto,

ko smo nastopili v Ljubljani. Najbrž pa Vam, čitateljem »Vrtca«, ni mnogo znano o nas. Zato Vam ob dvajsetletnici slovenskega zavoda za slepe pišemo to pismo.

Lahko si mislite, da je najtežje novincu, ki šele pride v zavod. To pa zato,

ker mu je dolgčas po domu in se v zavodu še prav nič ne spozna. Zato je vsakdo v začetku boječ in neokreten. Kmalu pa se privadi hišnemu redu in zavodskim prostorom in že se počuti kakor doma.

prinesla zelo veliko veselja. Neko septembrsko popoldne smo šli v Šahen, v pol ure oddaljen gozd. Najprej smo navlekli dračja in drv in nato smo zakurili dva velika ognja. S seboj smo prinesli celo košaro krompirja, da smo ga

V našem oddelku (3. in 4. razred) je sedem dečkov in tri deklice. Med njimi so štirje Stajerci, štirje Gorenjci in dva Dolenjca.

Naš način učenja je precej drugačen od Vašega. Posebno se loči pouk v pisanju, čitanju, računstvu in zemljepisju. Zato imamo posebno pisavo, ki jo beremo s prsti, posebne računske skrinjice s svinčnimi številkami in posebne zemljevide, kjer so mesta zaznamovana z žeblički, gore, reke in železnice pa z različnimi trakovi. Najrajši imamo lepe pesmi in berila. Eden najvažnejših predmetov pa je ročno delo, ki ga imamo vsak dan dve uri. Pri ročnem delu se pripravljamo za delo v pletarski delavnici. Deklice pa poleg tega še pletejo in kvačkajo.

Vsak gojenec, ki ima veselje do glasbe, se uči kak instrument: klavir, violino, citre ali pa harmoniko. Vsi zelo radiujemo naše lepe slovenske pesmi in poslušamo radio. Ob nedeljah pa nam čitajo gospodične iz naših lepih mladinskih knjig in časopisov. Posebno novi »Vrtec« nam zelo ugaja.

Kajne, da ste tudi Vi hvaležni ljubemu Bogu za tako lepo jesen! Tudi nam je

napekli za vseh 40 gojencev. Vsak gojenec je dobil kar po šest krompirjev. Pozno v mrak smo se veselili s pesmijo in s spremljevanjem harmonike vrnili domov.

Oktober pa smo napravili prav lep izlet v Trebnje. Na vabilo gospoda dekana smo šli tja po grozdje.

V cerkvi smo peli pri dopoldanski in popoldanski službi božji in priredili v prosvetnem domu svojo akademijo. Z veseljem in hvaležnostjo se spominjamo sladkega trebanjskega grozdja in šest ur trajajoče vožnje z vlakom.

V začetku novembra smo prav slovesno praznovali god gospodične upraviteljice z dvema igrama ter nastopom pevskega zbora in zavodskega orkestra. Zdaj se pripravljamo za nastop v radiu, ki bo obenem proslava dvajsetletnice našega zavoda. Potem bo pa kmalu prišel sveti Miklavž! Zato moramo biti posebno zdaj zelo pridni, da ne bo slišal sv. Miklavž kaj slabega o nas. Sicer se lahko zgodi, da nam bo namesto zaželenih daril prinesel puhlo repo in palico!

Vsem čitateljem »Vrtca« želimo za šestega decembra zjutraj polne škornje in zvrhane klobuke Miklavževih darov!

Na sveti večer naj pride tudi k Vam mali Jezus in vas blagoslovi!
To Vam želijo in Vas prav lepo po-

zdravljajo učenci 3. in 4. razreda osnovne šole v zavodu za slepo deco v Kočevju.
V Kočevju, 11. novembra 1938.

Slinavka v občini Vel. Pirešica

V hribovski vasi Hramše se je pojavila živinska bolezen slinavka. Neki kmet je kupil okužene krave brez pravičnega potnega lista. Zaradi tega imajo kmetje škodo, ker ne smejo prodati živine. Slinavka je nalezljiva bolezen, ki jo dobijo parkljarji. Ako živine ne zdravijo, lahko pogine, in to je velika škoda. Če ima živina slinavko, je zelo žalostna. — Vam, gospod urednik, povem, da mi je »Vrtce« zelo všeč. Najbolj pa »Hudournikova miška«. Prav lepa povest je tudi »Tonca iz lonca«. Iz »Vrtca« se lahko naučim sadjarstva. Komaj že čakam, da pride nova številka.

Oplotnik Vinko,

učenec višje ljudske šole v Pirešici.

Dragi prijatelji »Vrtca«!

Gotovo vam je malo znana naša prijazna vasica Semič. Semič leži na lepi

ravnini. Imamo gostilne, trgovine, pekarijo itd. Sredi trga je velika farna cerkev. Zraven cerkve stoji novo župnišče, veliko in moderno kakor kakšna vila, kar je v ponos celi fari. Ven iz vasi, na lepem sončnem kraju, je nova moderna šestrazredna šola. Okoli šole je velik vrt, zasajen s celo vrsto najzlahtnejših rož. V stari šoli je orožniška postaja in pošta. Malo nad Semičem so vinske gorice in zidanice, od koder se razlega vsako jesen veselo petje trgačev. Pol ure naprej je Smuk. S Smuka se vidijo velike razvaline gradov, ki pričajo, da so nekoč živeli tu mogočni graščaki. Vrh grička stoji cerkvica, posvečena Materi božji. Vsako leto pridejo romarji prositi Marijo pomoči. Izletniki, posebno šolska mladina iz tujih šol, poznajo ta prijazni griček, od koder se vidi vsa Bela Krajina. — Vas pozdravlja

Kokošar Tinka,

učenka IV. razreda ljudske šole v Semiču.

Za bistrejše glave

Salomonska rabsodba

(Mara.)

Vsak mohamedanec mora vsaj enkrat v življenju romati v mohamedansko sveto mesto Meko. Morda že tudi veste, kje leži to mesto. Tam daleč ob Rdečem morju v Arabiji. Večji del Arabskega polotoka je puščava, le ob morju je ozek pas rodovitne zemlje. Meka leži nekoliko kilometrov od morske obale. Tu je bil rojen Mohamed, ustanovitelj mohamedanske vere. V glavnem svetišču hranijo mohamedanci velik črn kamen, ki je baje padel z neba.

Nekoč sta se napotila dva Arabca, verna muslimana, Ahmed in Jusuf v Meko. Od dolge poti utrujena prideta končno do neke zelenice ali oaze. Tu se hočeta odpočiti in si utešiti glad in žejo. Usedeta se pod palmo in vzameta iz popotnih torb kruh. Ahmed je imel pet hlebkov, Jusuf pa tri. Komaj sta pričela jesti, je prišel k njima tretji romar in ju lepo prosil, če bi lahko delil z njima borno kosilce. Arabca sta bila s tem zadovoljna. Vsi trije so kmalu pojedli ves kruh. Tuji romar se je nato gostiteljema zahvalil ter položil pred njiju osem piastrov. (Piaster je arabski denar.) Nato se je poslovil in nadaljeval svojo pot.

Ahmed in Jusuf pa nista vedela, kako naj si razdelita denar. Ahmed, ki je imel pet hlebkov, je zahteval pet piastrov; tri pa naj dobi Jusuf, ki je imel tri hlebčke. Jusuf pa ni bil zadovoljen in je zahteval polovico, t. j. štiri piastre.

Dolgo sta se prepirala, a nihče ni hotel odjenjati. V puščavi pa je prebival star puščavnik, ki je bil daleč naokrog znan zaradi svoje modrosti. Mnogi ljudje so prihajali k njemu po nasvete in vedno jim je prav svetoval. Naša romarja se odpravita k modrišanu in ga prosita, naj jima prav svetuje. Razložila sta mu ves dogodek. Starček je nekoliko pomislil, nato pa rabsodil: »Ahmed, ti dobiš sedem piastrov, Jusuf pa enega.«

Ko sta romarja zaslišala puščavnikovo rabsodbo, sta se nemalo začudila.

Zdi se mi, otroci, da tudi vi ne soglašate s puščavnikom. Po vašem mnenju bi moral dobiti Ahmed pet piastrov, Jusuf pa tri. Ako ste pa dobri računarji, boste uvideli, da je puščavnik pravično rabsodil.

*

V prihodnji številki vam bomo to tudi z računom dokazali. Kdor izmed vas nam pravočasno pošlje pravičen računski zaključek in bo izžreban, prejme v dar lepo knjigo.